לאשתא תילתא ליתי שבעה סילוי משבעה דיקלי, ושבעה *ציבי משבעה כשורי, ושבעה סיכי משבעה גשורי, ושבעה קטימי משבעה תנורי, ושבעה עפרי משבעה *סנרי, ושבעה כופרי משבעה ארבי, ושבעה בוני כמוני, ושבעה ביני מדיקנא דכלבא סבא ולציירינהו בחללא דבי צוארא בנירא ברקא. א"ר יוחנן לאשתא צמירתא לישקל סכינא דכולא פרזלא וליזל להיכא דאיכא וורדינא וליקטר ביה נירא ברקא, יומא קמא לחרוק ביה פורתא ונימא וירא מלאך ה' אליו וגו', למחר לחרוק ביה פורתא ולימא ויאמר משה אסורה נא ואראה, למחר לחרוק ביה פורתא *ולימא וירא ה' כי סר לראות וגו'. א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ולימא ויאמר אל תקרב הלום וגו'? אלא ליומא קמא לימא וירא מלאך ה' אליו וגו' ויאמר משה וגו', ולמחר לימא וירא ה' כי סר לראות ולמחר ויאמר (ה') אל תקרב הלום, וכי פסק ליה, ליתתיה ולפסקי ולימא הכי הסנה הסנה לאו משום דגביהת מכל אילני אשרי הקב"ה שכינתיה עלך אלא משום דמייכת מכל אילני אשרי קודשא בריך הוא שכינתיה עלך וכי היכי דחמיתיה אשתא לחנניה מישאל ועזריה ועריקת מן קדמוהי כן תחמיניה אשתא לפלוני בר פלונית ותיערוק מקמדוהי. לסימטא לימא הכי: בז בזייה, מס מסייא, כס כסייה שרלאי ואמרלאי אלין מלאכי דאישתלחו מארעא דסדום ולאסאה שחינא כאיבין. בזך בזיך בזבזיך מסמסיך כמון כמיך, עיניך ביך, אתריך בך, זרעיך כקלוט וכפרדה דלא פרה ולא רביא כך לא תפרה ולא תרבה בגופיה דפלוני בר פלונית. *לכיפה לימא הכי חרב שלופה וקלע נטושה לא שמיה יוכב חולין מכאובין. לשידא לימא הכי הוית דפקיק דפקיק הוית ליטא תבור ומשומת בר טיט בר טמא בר טינא כשמגז מריגז ואיסטמאי. לשידא דבית הכסא לימא הכי אקרקפי דארי ואאוסי דגורייתא אשכחתון לשידאי בר שיריקא פנדא, במישרא דכרתי חבטיה בלועא דחמרא חמרתיה: ובני מלכים בזגין: מאן תנא? א"ר אושעיא רבי שמעון היא דאמר *כל ישראל בני מלכים הם רבא אמר *באריג בכסותו ודברי הכל:

מתני' יוצאין בביצת החרגול, ובשן שועל, ובמסמר מן הצלוב משום רפואה *דברי ר"מ וחכמים אוסרין אף בחול משום דרכי האמורי: גמ' יוצאין בביצת החרגול דעבדי לשיחלא, ובשן של שועל דעבדי לשינתא: דחייא למאן דניים, דמיתא למאן דלא ניים: ובמסמר מן הצלוב: דעבדי לזירפא: משום רפואה דברי רבי מאיר: *אביי ורבא דאמרי תרוייהו *כל דבר שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי, *הא אין בו משום רפואה יש בו משום דרכי האמורי והתניא אילן שמשיר פירותיו סוקרו (וצובע אותו) בסיקרא וטוענו באבנים בשלמא טוענו באבנים כי היכי דליכחוש חיליה אלא סוקרו בסיקרא מאי רפואה קעביד? כי היכי דליחזייה אינשי וליבעו עליה רחמי כדתניא וטמא טמא יקרא *צריך להודיע צערו לרבים ורבים יבקשו עליו רחמים אמר רבינא כמאן תלינן כובסי בדיקלא כי האי תנא. תני *תנא בפרק אמוראי קמיה דר' חייא בר אבין א"ל *כולהו אית בהו משום דרכי האמורי לבר מהני: מי שיש לו עצם בגרונו מביא מאותו המין ומניח ליה על קדקדו ולימא הכי חד חד נחית בלע בלע נחית חד חד אין בו משום דרכי האמורי *לאדרא לימא הכי נגעצתא כמחט נגעלתא כתרים *שייא שייא. האומר

רש"י

לאשתא תילתא · שאחזת שלישית שבאה מג' ימים לג' ימים: סילוי · ענפים(א) קטנים: ושבעה ציבי · קסמים: כשורי · קורות: ושבעה סיכי · יתידות קייבל"ש בלע"ז: משבעה גשורי · גשרים: ז' סינרי · נגר הדלת חור האסקופה שציר הדלת סובב בו: כופרי · זפת שזופתין הספינות: ארבי · ספינות: ושבעה (בוני(ב) כמוני) · גרעיני כמון ל"א בוני כמון גרסי' מלא אגרוף: ושבעה ביני מדיקנא דכלבא סבא · שבעה נימי מזקן כלב זקן: אשתא צמירתא · חולי שמחממת וקודחת את הגוף: וורדינא · סנה: ליחרוק · אישקרני"ר כמו דמיבלע חידקייא דאלו טריפות (חולין דף נה:): ויאמר משה · משום שפיה מדוע לא יבער הסנה: כי סר · שיסור החולי: אל תקרב הלום · שלא יקרב זה החולי אליו: ליתתיה ולפסקיה · סמוך לקרקע, ליתתיה · שפיל: דמייכת · שאתה שפילה: דסמיכא אשתא · (שרוית) האש: לסימטא · שחין קרו"ג בלע"ז: בזבזיה מסמסיה כסכסיה · שמות המלאכים על שם שקורעים וממסמסים ומכסכסים אותו, בז"לשון בזעה: מארעא דסדום · כך הוא הלחש ולא מסדום באו: בזך בזיך · אין לו משמעות אלא כך הוא הלחש: עיניך ביך · מראיך בך שלא תאדים יותר: אתריך ביך · שלא תרחיב: כקלוט · שנקלט זרעו בשריו במעט שלא יוליד: לכיפה · אונפול"ש אבעבועות כך לשון רבי יצחק ברבי מנחם נ"ע ולשון רבותי לכיפה · למי שכופהו שד: לימא הכי · לחש בעלמא הוא: הוית דפקיק דפקיק הוית · לחש הוא: ליט תבר ומשומת · מקולל ונשבר ומשומת יהא שד זה ששמו בר טיט בר טמא: לשידא דבית הכסא · אם הזיק לימא לחש זה: אקרקפי דארי · בראש הארי זכר: ואאוסי דגורייתא · ובחוטם לביאה נקבה: אשכחתא לשידאי בר שריקאי פנדאי · כך שמו: במישרא דכרתי · בערוגת כרשין הפלתיו: בלועא דחמרא חמרתיה · בלחי החמור הלקיתיו: מאן תנא · דקתני וכל אדם ואפילו עני שבישראל: רבי שמעון · בפרק שמונה שרצים: בני מלכים · הלכך לעני נמי חזיא ולא גנותא דידיה דליתחזיא כיוהרא ושליף אי נמי דמגו דחידוש הוא שליף ומחוי: באריג בכסותו · דלא שליף ליה ומחוי: מתני' דרכי האמורי · ניחוש הוא וכתיב "ובחוקותיהם לא תלכו" (ויקרא יח): גמ' לשיחלא · לכאב האוזן וחולין בחוט: לשינתא · יש שמשאו כדי שיישן ויש כדי שלא יישן: דחייא · של שן שועל חי: לזירפא · נפח מכה דכל פרזלא זריף והאי מסי לזירפא: שיש בו משום רפואה · שנראית רפואתו כגון שתיית סם ותחבושת מכה ופרכינן הא אין בו כו' כגון לחש שאין ניכר שיהא מרפא יש בו משום דרכי האמורי בתמיה: דליכחוש חיליה · שטל ידי שהאבן שמן וכחו רב פירותיו נושרין: דליחזוה אינשי · ולסימנא עבדי ליה לאודעי דמשיר פירותיו: טמא טמא · הוא עצמו אומר "טמא-רחקו מעלי": כובסי · אשכול תמרים וסימן הוא שמשיר פירותיו: בפרק אמוראי · בפרק אחד* ששנוי בתוספתא דמסכת שבת בהלכות דרכי האמורי: א"ל · רבי חייא לתנא: כולהו אית בהו · כל השטיות שם אל תטעה לומר באחד מהן אין בו משום דרכי האמורי אלא בכולן אתה שונה יש בו לבר מהני ב' אלו שאפרש לך: מי שיש לו עצם וכו' ולחש דנעלתה כמחט אלו ב' לבדם אין בהם: חד חד נחית · לחש הוא: לאדרא · עצם של דג שישב לאדם בושטו: שייא שייא · לחש הוא רד רד: האומר

תוספות

בני מלכים יוצאין בזגין מאן תנא ר"ש היא כו' · פי' הקונטרס וליכא למיחש דילמא מחייכי בהו ואתו לאתויי ואי"ת מכל מקום ליחוש דילמא מיפסיק ואתי לאתויי כדאמרינן לעיל גבי עבד דלא יצא בחותם שבצוארו וי"ל דהכא מיירי בחוטים בשלשלת דלא מיפסקי וריב"א פירש דבירושלמי מוקי לה בקטנים דאפילו אי פסיק ומייתי לה ליכא איסור והכי איתא בירושלמי ר' זעירא אומר בזוג שבצוארו ומאי כל אדם דקתני במתניתין בין קטנים עשירים בין קטנים עניים מתניתין פליגא עליה דרבי זעירא ולא בזוג שבצוארו כאן בגדולים כאן בקטנים פירוש ההוא דלא יצא בזוג שבצוארו בגדולים דלמא מיפסיק ואתי לאתויי והא דשרי הכא בקטנים דליכא למיחש כדפי' מ"מ יש לדקדק אמאי נקט בני מלכים כיון דליכא חששא אי מייתי להו קטן בידים וי"ל דאי לאו בני מלכים הוו מחייכו עליה בני מלכים כל שעה ואי אפשר שלא ישמע אביו מטולם ויטלם אביו בידו ואתו לאתויי אבל אי בני מלכים לא מחייכי אם כן אפילו אי מיפסיק ליכא למיחש דילמא מייתי להו אבוה דלא שכיח שיהא אביו אצלו בשעה שיפסוק:

הדרן עלך במה אשה

עין משפט נר מצוה

פח א מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה יח סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שא סעיף כג:

פט ב ג מיי' שם הלכה יג טוש"ע שם סעיף כז:

צ ד מיי' פי"א מהלכות עובדי כוכבים הלכה ח וסמג לאוין נח:

רבינו חננאל

אבל משקל דמשקל עלתה בתיקו · יכל [תיקו] דאיסורא [לחומרא] ואין יוצאין בה בשבת בני מלכים בזוגים אוקמה (רב) [רבא] בזוג ארוג בכסות ולדברי הכל כי האי גוונא שרי פר' שיח לא פצע האוזן פי' זירפא [ענביתא] (עביבתא) אביי ורבא דאמרי תרוויהו כל שהוא משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי: ירושלמי רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל שמרפא אין בו משום דרכי האמורי

מסורת הש"ס

[בערוך גרס שיבי פי' חתיכה קטנה] [גירס' הערוך סיכרי פי' קברים ע"ש בערך סכר א']

[פי' תוספות שבועות טו: ד"ה אסור]

[גירס' הערוך לביבא בערך כב ג]

לקמן קיח. קכח. [ב"מ קיג:]

[גירס' הירושלמי דברי רבי יוסי ר' מאיר אומר אף בחול]

חולין עז:

מו"ק ה. [סוטה לב:] חולין עח. נדה סו.

[גירסת הערוך לאדרא]

[מלה הא ליתא בחולין ומשמע שם דהכא מדברי אביי ורבא וע' בפירש"י ההכא ד"ה יש וכו' ופרכינן הא אין בו וכו']

[גירס' הערוך שח שח פי' המם המם]

ע' בערוך ערך אמורי

פ"ז ופ"ח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה סילוי ענפים קטנים: (ב) ד"ה ושבעה מיני כמונא גרעיני:

גליון הש"ס

גמרא ולימא וירא מלאך · עיין שבועות דף טו ע"ב תוספות ד"ה אסור ופסחים דף קיא ע"א תוספות ד"ה נפתח: שם אביי ורבא דאמרי תרווייהו כל דבר שיש בו משום רפואה · עיין בב"מ דף כז ע"ב תוספות ד"ה כים ואנקי: שם כולהו אית בהו משום דרכי האמורי · עיין תשובת רשב"א סימן תי"ג בארוכה: